

SAFEGUARDING AND PRESENTATION PROMOTION OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE BY REGIONAL ETHNOGRAPHIC MUSEUM – PLOVDIV

Bilyana Popova, Lora Hristozova

Regional Ethnographic Museum, Plovdiv, Bulgaria

Abstract: REM – Plovdiv (Regional Ethnographic Museum – Plovdiv) safeguards and promotes Bulgarian intangible cultural heritage. Among the priority and engaging forms of presenting this heritage within the museum environment are: museum celebrations, rituals, festivals, and temporary exhibitions. Specialists from the museum serve as members of the jury for the "Living Human Treasures" regional system, selecting and safeguarding genuine local traditional practices and their bearers. Intangible cultural heritage is a valuable resource that supports the development of cultural tourism, and serves as a model and source of creative ideas for contemporary art and the shaping of a "New Heritage." The latter represents a way of safeguarding the present traditions in a rapidly changing world.

Keywords: Museum; Temporary Exhibitions; Museum Interpretation; Plovdiv; Ethnographic Museum; Intangible cultural heritage.

ОПАЗВАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ПРИ В РЕГИОНАЛЕН ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ РЕМ – ПЛОВДИВ

Въведение

Необходимостта от усвояване и актуализация на нематериалното наследство се осъзнава като приоритет от световните общности, поради стремително нарастващите процеси на глобализация. В рамките на идеята за устойчиво обществено развитие, това е ключов елемент в живота на хората и важен фактор за успеха на провежданите културни политики. Свързано е също и с осъзнаването, че в непрекъснатостта на жизнения процес – онова, което създаваме, променяме или запазваме днес, ще бъде част от наследеното в утрешния ден.

По време на 32-та сесия на Генералната конференция на ЮНЕСКО, проведена се от 29 септември до 17 октомври 2003 г., е приета Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство. В чл. 2 от Конвенцията Декларацията се казва, че тя е насочена към опазване, съхраняване и зачитане на: „а) устни традиции и форми на изразяване, в това число и езика в качеството му на носител на нематериалното културно наследство; б) художествено-изпълнителско изкуство; в) социални обичаи, обреди и празненства; г) знания и обичаи, отнасящи се до природата и вселената; д) знания и умения, свързани с

*традиционните занаяти.*¹ Тази Конвенция е ратифицирана в България със закон, приет от 40-то Народно събрание на 26 януари 2006 г.

В настоящата статия се разглеждат събития, свързани с локално и национално нематериалното културно наследство (НКН), в които РЕМ – Пловдив има пряко участие. Една от основните роли на институцията е да го опазва и представя. Ще бъдат разгледани някои от основните форми на презентирането му – участие на музейни специалисти в първия етап на международната програма „Живи човешки съкровища“; създаване на временни експозиции; възстановки на традиционни празници; провеждане на „Седмица на традиционните занаяти“ и „Международно биенале – Майстори на карикатурата“.

Системата „Живи човешки съкровища”²

В началото на 2008 г., по инициатива на Министерство на културата на Република България и със съдействието на Института за фолклор при БАН (дн. Институт по етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН) и Националната комисия на България за ЮНЕСКО, се инициира първото издание на международната програма „Живи човешки съкровища”, в България – система „Живи човешки съкровища” (ЖЧС). Провежда се всяка четна година след предварително оповестяване от страна на Министерството на културата. Процедурата се състои от областен и национален кръг. По места, организатори са Областните администрации, които събират кандидатури. Те назначават и комисия, в която участват специалисти от ИЕФЕМ – БАН, регионални музеи и краевед/ или специалисти, работещи в сферата на нематериалното културно наследство. РЕМ – Пловдив, още от първото издание, има свой представител. На този първи етап се прави подбор на претендентите съобразно конкретни изисквания и се избира една кандидатура, която преминава към националния кръг в София. На националния кръг обичайно се избират от национална комисия пет кандидатури, които се вписват в Националната представителна листа на елементи на нематериалното културно наследство. „Ролята на различните институции, организации и съответните експерти, които ги представляват е значима най-вече при идентифицирането и проучването (документиране, изследване и съхранение) на наследството, както и за разширяване на възможностите за неговата видимост в обществото.“ (Lyubanova, 2021).

„Живите човешки съкровища” са хора, които притежават необходимите познания и умения на най-високо ниво, за да интерпретират или създават специфични елементи в областта на традиционната обредност, разказване, пеене, свирене, танцуване, детски игри, занаяти или домашни дейности (като например тъкане, везане, плетене или изработка на обредни предмети). Необходимо е знанията и практиките, за които се кандидатства, да са упоменати в регистъра на

¹ Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство. Министерство на културата на Република България. Нормативни документи. // [Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage of Bulgaria, Available at: https://mc.government.bg/files/390_UNESCO_IntangibleHeritage_2003.doc <http://www.mc.government.bg/> (last view: 01-10-2025)].

² експерт от Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките, представител на регионалния музей (ИЕФЕМ – БАН), краевед и/или други местни специалисти, работещи в сферата на нематериалното културно наследство.

нематериалното културно наследство на Република България и да се упражняват без прекъсване в даденото населено място от дълго време (в началото на ЖЧС системата има изискване за упражняване от най-малко петдесет години). Не се допуска дискриминация на базата на религиозна и етническа принадлежност³.

Според чл. кор. проф. Мила Сантова България има две основни културни политики в разглежданата област. Едната е създаването на Национален регистър, който концептуално е разработен от експерти на БАН. Другата е свързана с изготвянето от академичните експерти и установяването в страната чрез дейността на Министерството на културата на Национална система „Живи човешки съкровища“ (Santova, 2021). В нея централно място заема живият човек, възможностите му да пресъздава наученото от предците и да го предава на следващите поколения със знания и умения. Същественото и значимото в случая е, че на материалните свидетелства, идващи от миналото, противостои „живото наследство“ със своите способности да съхранява и възпроизвежда културни практики, чийто произход се търси в старинните пластове на културата (Krastanova, 2012).

Ролята на музея, РЕМ – Пловдив

Музеят е една от важните институции, свързани с наследството. Той има ключова позиция в съхранението, предаването, презентацията и обживяването на нематериалното наследство чрез пре-откриване, пре-ображение, интерпретация. Културните му политики са съобразени с новите акценти и предизвикателства, породени от съвременната ситуация – съхраняване на локалните специфики на живите традиции и практики на всички общности, уважение към етническото многообразие, насърчаване практикуването на различни умения и дейности в естествена среда и др.

Известният руски философ-футуролог и религиозен мислител Н. Фёдоров още в края на XIX в. извежда основната роля на музеите. Според неговите представи, музеят представлява своеобразна форма на култа към предците. По думите на философа, той е кристализация на идеята за паметта, в която се съединяват три основни способности на човешката душа: разум, чувство и дело. Разкривайки смисъла и предназначението на институцията, Фёдоров пише: *„Първоначално музеят е бил храм, т.е. сила, която е регулирала и поддържала живота на предците ни (всъщност в представите на хората). Разумът не се отделя от паметта, и паметта не е била само хранилище, а и възстановяване на силите на предците ни в обред, което се явява действителна гаранция за съхраняване на отечеството – на общия произход и на братството.... Музеят не е просто сбор на вещи, а преди всичко сбор на лица. Неговата основна функция се заключава не в натрупването на мъртви вещи, а във възвръщането на живота на отминалото, във възвръщането на мъртвите и техните произведения като живи фигури“* (Fedorov, 1995). Следователно музеят е институт на живата памет, главен информационен фактор, който способства за устойчивото и хармонично развитие на цивилизацията.

³ Експертен съвет по нематериално културно наследство. // [Expert Council on Intangible Cultural Heritage, Available at: <https://iefem.bas.bg/nematerialno-kulturno-nasledstvo.html> (last view: 01-10-2025)].

РЕМ – Пловдив има фонд „Музикални инструменти и обреден реквизит“, в който се съхраняват материали, свързани с обреди, обичаи, празници, културни технологии, записани на книжен, аудио и цифров носител. С помощта им се осъществява музеефикацията на традиционната култура, което предполага трансформация на компонентите на нематериалното наследство. Това спомага за излъчване загубените механизми в естествената трансляция на традицията към обектите на музеен показ с цел максималното съхранение и актуализация чрез интерпретация, научна реконструкция и ревитализация (Kuryanova, 2012).

Временни експозиции

Музейните експозиции и събития имат за цел да представят социално-конструктивен разказ за национални символи, взети от всекидневието. Те са вид интерпретация на историята, но и авторска концепция, базирана на обективните факти, предлагаща и други гледни точки, допълнителни послания, които имат за цел да препоредят някои традиционни нагласи, да подбудят емоционална и ментална реакция и най-вече да предизвикат публиката към собствен размисъл (Tsekova, 2013).

Екипът на РЕМ – Пловдив има опит в представянето на нематериалното културно наследство във временни изложби като „Народна астрономия и метеорология“ с куратор уредник Стефана Минчева и „Магия и магичност в българската традиционна култура“ с куратори д-р Биляна Попова и главен уредник Лора Христозова. Изложбите разказват за ирационалните народни вярвания. Посетителите научават за обредни практики, свързани със свръхестествени митични същества, богове, за билкарката-лечителка, магьоснически ритуали, защитни амулети и талисмани, вековни забрани, както и за различни празници. Предизвикателство е да се представят вярванията в тяхното материално измерение, защото те не могат да бъдат поместени във витрина или да се реставрират и консервират. Музейната интерпретация често служи като благодатна почва за следващия етап – научно обоснована реконструкция. Тя моделира забравени елементи от традиционната култура с цел получаване на информация за тяхното функциониране. Заключителен етап в работата е „оживяването“ на наследството или т.нар. ревитализация. Тя се осъществява, когато има убедителни доказателства, позволяващи да се реконструира обектът на наследство на строго научна основа, когато традицията е все още жива или е жива паметта за нея.

Реконструкция на празници

Сред приоритетните и интересни форми за представяне и трансляция на нематериалното културно наследство в музейна среда влизат различни празници.

Ежегодно, от 1999 г. до днес, в РЕМ – Пловдив, съвместно с Регионална занаятчийска камара – Пловдив, се прави реконструкция на празника Св. Спиридон (12 декември). Събитието се отбелязва с шествие до храм „Св. Богородица“, където се отслужва литургия. След това, в двора на музея, се извършва възстановка на ритуала посвещаване в майсторско звание (тестирлик). Връчват се и свидетелства

на успешно издържали изпита калфи. Събитието се съпътства от временна изложба, където се показват произведенията на новопостъпилите в редиците на Регионална занаятчийска камара – Пловдив.

В РЕМ – Пловдив традиционно се пресъздават редица народни обичаи и ритуали – коледуване, лазаруване, „Еньова буля”, кукери, калиница и др. По този начин се съхранява, формира и актуализира нематериалното наследство в границите на музейното пространство, встъпвайки в качеството си на транслатор на социалната памет. Целта на възстановяването на подобни обичаи е не само тяхната реализация по сценарии, но и създаване на предпоставки за истинско преживяване. В прекия контакт и игровите ситуации участниците (от общността и посетители) получават познания за предписанията на традицията, за нейните смисли, изграждат се определени представи за миналото. Вниманието на човешкото съобщество към осмислянето и актуализацията на нематериалното културно наследство е значимо не само за историците, а и за широките слоеве на обществото. При това не е необходимо да се търси неговата „автентична” реконструкция, а да се усети духът, за да се намери тайната на съкровенията смисли и загубената принадлежност. Ритуалът в обществото обезпечава фона на непрекъснатостта във всекидневния живот, служи за интеграция в обществото и смекчава въздействието на свръхиндустриализма (Toffler, 2003). От друга страна е необходимо нематериалното културно наследство да бъде възприето, разбрано, оценено и съхранено правилно, което ще рече да не се използва като „магическа” примамка, предимно за целите на културния туризъм. Има се предвид подмяната на истинските „шедьоври“ с ерзац продуктите на художествената самодейност, които (по линията на най-малкото съпротивление) се поднасят на туристите като „фолклор”. Този подход по-скоро руши, вместо да съхранява, и изгражда псевдоидентичност (най-малкото, защото се създава изкуствено) (Shtarbanova, 2013).

Седмица на традиционните занаяти

Актуализацията на нематериалното културно наследство се основава не само на „автентичните” реконструкции, но и на живия интерес на съвременния човек към миналото като източник на значими смисли. Развитието на туризма оказва своето влияние за процесите на възраждане на традиционните занаяти. В РЕМ – Пловдив, за петнадесета поредна година се провежда „Седмица на традиционните занаяти”. Така музейният екип представя майстори, стари, позабравени умения и свързаните с тях автентични практики на производство. От 2019 г. събитието се осъществява съвместно с помощта на Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство на Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО. Всяка година на фокус са конкретни занаяти, като се издава брошура с кратка информация за тях и носителите им. Поканените майстори на стари, традиционни производствени практики демонстрират и обучават всеки, който има интерес. Това е начин както за опазване и представяне на нематериалното наследство, така и за неговото предаване. Поради своята същност то има необходимост от специфични технологии и средства: трябва да се практикува, показва и преподава, за да осигури собственото си съществуване, а не само да бъде каталогизирано. От друга страна, желанието на организаторите е да се представят българските занаяти пред широка

публика и по този начин да се повиши интересът към тях. Трябва да се отбележи и благотворното влияние върху развитието на туризма.

Знанията и сръчностите, усвоени в процеса на работа от майсторите, са специфичен символен капитал. Придобиването на определено умение е единствено и незаменимо в своята същност. Ето защо не може да се постави знак за еквивалентност между формите и съдържанието му. Всяко знание е несъизмерима, неподражаема ценност. То е „живо“ и се овладява на базата на опита и навиците, ставащи интуитивна очевидност и привычка. Майсторът е усвоил конкретно познание в използването на определен вид материал, прилагането на похват в обработката на предметите, овладял е специфични техники, опознал е тънкостите в занаята си. Всичко това го поставя в позицията на особен символен капитал, който съдържа голямо количество значения, носещи информация, инвестирана от притежателите му. Такива смисли се явяват културните стойности, (възпитаващи се в етноса, включващи в себе си съвкупност от значения, ценности, норми, които притежават взаимодействащите си лица, и съвкупност от носители, обективизиращи, социализиращи и разкриващи тези значения) (Bourdieu, 2001).

Международно биенале „Майстори на карикатурата“

От 2001 г. Регионален етнографски музей – Пловдив е организатор на международно биенале „Майстори на карикатурата“, което се провежда през две години. Съорганизатори са Община Пловдив, Дружеството на пловдивските карикатуристи, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив. По същество карикатурата е комично хиперболизиран или деформиран образ, целящ да се постигне комедиен или сатиричен резултат. За разлика от другите живописни жанрове, тя улавя най-важните черти, които характеризират и определят образа, като залага на творческия експеримент и на най-точния и синтезиран израз (Dikova-Spasova, 2004). По същността си карикатурата е знакова система, която въздейства чрез изображението. Тя е свидетелство за времето, в което е нарисувана. В нея са закодирани специфични индивидуални черти и по-обща закономерности и характеристики – народно облекло, знамена, емблеми и др. Това са знаци за принадлежност на героите към определена група на обществото. Може да се твърди, че карикатурата е достоверен документ, иконографско свидетелство за определен исторически период или тема. Този уж смешен стил оставя ярка следа в културната памет на обществото.

Международното биенале е вид представяне на нематериалното наследство, което със своите идеи провокира както творците, така и публиката. Темите са „Любов и вино, вино и любов“, „Магията във времето и пространството“, „Карнавалът – поглед към народната култура“, „Богатство и милостиня“, „По дрехите посрещат, а изпращат по...“, „Овце и вълци“ и др. В издавания каталог с творби на автори от различни държави, проличават националните им характеристики. Невербалният, знаков език на карикатурата привлича хора, които не се интересуват от традиционни възстановки и занаяти. Това е още един начин музейният екип да достигне до по-широка аудитория и да популяризира по нетрадиционен начин нематериалното наследство.

Заклучение

От момента, в който усвоеното знание е осмислено като ценност, то има нужда да получи и необходимото признание. Подобна културна легитимация би могла да се придобие чрез системата на образованието или чрез трансмисия на технологичните умения от поколение на поколение, което е в основата на процеса на социализация. Механизмите на приобщаване обезпечават самовъзобновяването на обществото и духовната смяна на едно поколение с друго. Възстановките, временните изложби, честването на традиционни празници и демонстрации на занаяти в музейна среда способстват за тяхното предаване във времето и подългото им запазване като знание и памет. Наследството не е собствено притежание на конкретна група хора, а качествено нова наиндивидуална категория, представяща културата на миналото и социалния опит на поколения назад. То остава като смисъл на тяхната връзка (реална, символна, въображаема) – надживените спомени, които съобразно ситуацията се осветяват и интерпретират от съвременниците в един или друг контекст. Осъществява се процес на конструиране на наследство, който протича в рамките на две основни действия. Първо то се осмисля като ценност, а впоследствие се предава или представя на другите – бъдещите поколения. Това разбиране очертава две възможности за съществуване на наследството: като знание и като памет. Употребите на наследството-памет, като средство за социални дейности, привлича вниманието на широк кръг изследователи и различни организации, с цел включването му в различни проекти. Наследството-знание може да бъде използвано и в областта на туризма, която е сфера на консумация под формата на културен продукт (Krastanova, 2008). В този ред на мисли нематериалното културно наследство е ресурс, позволяващ да се развива културният туризъм и в същото време е източник на творчески идеи за съвременно изкуство и формиране на „ново наследство”. То е форма на запазване на настоящето в един бързо променящ се свят.

Музеят е среда, в която се предават моделите от миналото, но не в техния „чист“ вид. Реинтерпретирането на традициите се стреми да отговори на търсенето на „автентичното”, като се придържа към достоверно възпроизвеждане на културното наследство, главно чрез неговите стандартизирани символи. Но „наследството” не е точно такова, каквото идва от миналото. То е само една негова версия, която съперничи с другите възможни модели⁴ (Allcock, 1995). „Наследството“ е прието като подходящо и приемливо в конкретен исторически момент, а преобладаващите съображения, които оформят неговата конструкция, трябва да са в синхрон с наложените условия на настоящето. Презентира се българската култура от преиндустриалната епоха чрез образност, съответстваща на представата за нея. Избрани и представени са ярки и впечатляващи художествени образци на старинна култура, защото в най-силна степен националната самобитност на етноса се очертава в неговото наследство (Zhivkov, 1981).

---

⁴ от Станка Янева. (2008). Културно наследство и туризъм. За конструирането на етнографските комплекси, Етнографски институт с музей – БАН, София. // [Stanka Yaneva, (2008). Cultural Heritage and Tourism. On the Construction of Ethnographic Complexes, Ethnographic Institute with Museum – Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, Available at: https://www.europeana.eu/bg/item/92040/URN_RS_NAE_1461632f_77b0_46d4_99b7_9e0da1527b56cho (last view: 01-10-2025).

РЕМ – Пловдив участва в процесите, свързани с опазването на нематериалното културно наследство. Те обхващат целия спектър от активности – съхраняване жизнеността на елементите в локалната култура, тяхното проучване и документиране, трайното съхраняване на традиционното знание в архивни сбирки и създаването на условия за неговата видимост. „На практика местните общности участват във всички етапи по опазването: поддържане жизнеността на традиционните знания, умения и практики; осигуряване на тяхната трансмисия на следващите поколения; събирателска работа и документиране на наследството (аудио-, фото- и видеодокументиране); съхраняване на събраната информация в архивни сбирки; популяризиране на местните културни традиции“ (Lyubenova, 2017); (Lyubenova, 2021).

References // Научна литература

- Allcock, J. (1995)** International Tourism and the Appropriation of History in the Balkans. - In: International Tourism. Identity and Change. London, 100-112.
- Bourdieu, P. (2001)**. Practical Reason. St. Petersburg: Aleteya, p. 219–238. // [Бурдье, П. (2001). Практическият смисъл. Алетейя, с. 219-238.]
- Dikova-Spasova, Y. (2004)**. The Caricature and the Cartoon – Traps for the Elusive Theatrical Life. – In: Homo Ludens, No. 10, p. 118. // [Дикова-Спасова, Й. (2004). Шаржът и карикатурата – капани за неуловимия театрален живот. В: Homo ludens, № 10, с.118]
- Fedorov, N. F. (1995)**. The Museum, Its Meaning and Mission. – In: Fedorov N. F. 1995, v. 2, Moscow, p. 371-373. // [Фёдоров, Н. Ф. (1995). Музей, его смисъл и назначение. В: – Фёдоров Н. Ф., т. 2, Москва, с. 371-373.]
- Krastanova, K. (2008)**. Constructing Heritage and the Challenges of the Idea of Cultural Corridors. – In: Cultural Corridors in the European Southeast. Challenges to Capacity Building. Sofia. // [Кръстанова, К. (2008). Конструиране на наследство и предизвикателствата на идеята за културните коридори. – В: Културните коридори в европейския югоизток. Предизвикателствата пред повишаване на капацитета. София.]
- Krastanova, K. (2012)**. Intangible Cultural Heritage and Local Development. – In: Local Heritage – A Resource for Local Development, Plovdiv, p. 5–18. // [Кръстанова, К. (2012). Нематериално културно наследство и местно развитие. – В: Локалното наследство – ресурс за местно развитие, Пловдив, с. 5-18.]
- Kuryanova, T. (2012)**. Museum and Intangible Cultural Heritage. – In: Culturology, Moscow, p. 55–57. // [Курьянова, Т. (2012). Музей и нематериално културно наследство. – В: Культурология, Москва, с. 55-57.]
- Lyubenova, M. (2017)**. Safeguarding of Intangible Cultural Heritage: From the Living Practice to the Archive. – In: Safeguarding of Cultural Heritage. Ideas and Practices. Dedicated to the 60-th Anniversary of the Joining of Bulgaria to UNESCO, Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 132-139 // [Любенова, М. Съхранение на нематериалното културно наследство: от живата практика до архива. – В: Опазване на културното наследство. Идеи и практики. По случай 60 години от присъединяването на България към ЮНЕСКО. Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, София, 132–139.]

- Lyubanova, M. (2021).** Communities and Experts in the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage – The Case of Surva in the Pernik Region. – In: Intangible Cultural Heritage. Current Problems. Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, p. 182–196. ISBN 978-619-245-088-5. // [Любанова, М. (2021). Общности и експерти в опазването на нематериалното културно наследство – примерът на Сурва в Пернишко. – В: Сборникът „Нематериално културно наследство. Актуални проблеми“, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, София] Available at: <https://iefem.bas.bg/nematerialno-kulturno-nasledstvo-2.html> (last view: 01-10-2025).
- Santova, M. (2021).** The Role of BAS Scholars in the Implementation of the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in Bulgaria. – In: Intangible Cultural Heritage. Current Problems. Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, p. 11–21. ISBN 978-619-245-088-5. // [Сантова, М. (2021). Ролята на учените от БАН за прилагане на Конвенцията за опазване на нематериалното културно наследство в България. – В: Сборникът „Нематериално културно наследство. Актуални проблеми“, Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, София], Available at: <https://iefem.bas.bg/nematerialno-kulturno-nasledstvo-2.html> (last view: 01-10-2025).
- Shtarbanova, A. (2013).** Problems of Dance Cultural Heritage – Identification and Living Practice. – In: Bulgarian Folklore, Sofia, No. 1, p. 88–97. // [Щърбанова, А. (2013). Проблеми на танцовото културно наследство – идентификация и жива практика. – В: Български фолклор, София, № 1, с. 88-97.]
- Tsekova, E. (2013).** A New Perspective on the Creation and Perception of Museum Exhibitions in Bulgaria during the First Decade of the 21st Century. – In: The Museum and the Challenges of the 21st Century, Sofia, p. 4. // [Цекова, Е. (2013). Нов поглед върху създаването и възприемането на музейните експозиции в България през първото десетилетие на XXI век. – В: Музеят и предизвикателствата на XXI век. София, с. 4.]
- Toffler, A. (2003).** Future Shock. Moscow, p. 429. // [Тоффлер, Э. (2003). Шок будущего. Москва, с. 429.]
- Zhivkov, T. (1981).** Folklore and Modernity. Sofia, p. 242. // [Живков, Т. (1981). Фолклор и съвременност. София, с. 242.]

д-р Биляна Попова

Регионален етнографски музей – Пловдив, България

b_popova_ns@abv.bg

Лора Христовова

Регионален етнографски музей – Пловдив, България

lorahristozova73@gmail.bg

AUTHOR'S DATA WERE PUBLISHED ACCORDING GDPR RULES AND
PUBLICATION ETHICS OF THE JOURNAL (<https://www.math.bas.bg/vt/kin/>)

Received: 08 October 2025

Accepted: 30 December 2025

Published: 31 December 2025

DOI: <https://www.doi.org/10.55630/KINJ.2025.110212>

ОПАЗВАНЕ И ПРЕДСТАВЯНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ПРИ РЕГИОНАЛЕН ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ – ПЛОВДИВ

д-р Биляна Попова, Лора Христовова

Регионален етнографски музей – Пловдив, България

Резюме: *РЕМ – Пловдив опазва и представя българско нематериално културно наследство. Сред приоритетните и интересни форми на представяне на това наследство в музейна среда са: музейни празници, ритуали, фестивали, временни изложби. Специалисти от музея са членове в жури на регионално ниво в системата „Живи човешки съкровища“ за подбор и опазване на традиционни културни практики и техни носители. Нематериалното културно наследство е ресурс, който подпомага развитието на културния туризъм и е образец и източник на творчески идеи за съвременно изкуство и формиране на „Ново наследство“. Последното е форма на запазване на настоящите традиции в един бързо променящ се свят.*

Ключови думи: *музей; временни изложби; музейна интерпретация; Пловдив; Етнографски музей; нематериално културно наследство*

KIN Journal, 2025, Volume 11, Issue 2

Science Series Cultural and Historical Heritage: Preservation, Presentation, Digitalization

Научна поредица Културно-историческо наследство: опазване, представяне, дигитализация

Научная серия Культурное и историческое наследие: сохранение, презентация, оцифровка

Editors

Prof. PhD. Petko St. Petkov
Prof. PhD. Galina Bogdanova

Редактори/съставители

проф. д-р Петко Ст. Петков
проф. д-р Галина Богданова

Copy editors

Assist. prof. PhD. Nikolay Noev
Assist. prof. PhD. Mirena Todorova-Ekmejdzi
Assist. prof. PhD. Negoslav Sabev
Assist. prof. PhD. Paskal Piperkov

Технически редактори

гл. ас. д-р Николай Ноев
гл. ас. д-р Мирена Тодорова-Екмежджи
гл. ас. д-р Негослав Събев
гл. ас. д-р Паскал Пиперков

© Editors, Authors of Papers, 2025

© Редакция, Авторски колектив, 2025

Published by

Institute of Mathematics and Informatics
at the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia,
Bulgaria

Издание на

Институт по математика и информатика
при Българска академия на науките, София,
България

<http://www.math.bas.bg/vt/kin/>

ISSN: 2367-8038